

El padró, un dret i una obligació

«Cal que el món local faci una reflexió conjunta en la direcció d'igualar, a l'alça i no a la baixa, la garantia dels drets civils a tota la ciutadania»

És un secret mal dissimulat: alguns ajuntaments incompleixen l'obligació d'empadronar tots els veïns i veïnes del seu municipi. Ho fan directament, suggerint-los fins i tot que vagin a altres municipis, o de forma més subtil, dificultant el procés burocràtic fins a fer-lo pràcticament inviable.

Aquesta vulneració de drets té conseqüències concretes i sovint greus per a les persones que la pateixen. Sense constar al padró no es pot accedir a sistemes públics bàsics com l'atenció sanitària o l'educació obligatòria. Alhora, per a persones provinents de la immigració el padró és una primera constatació oficial d'un fet evident: viuen aquí, de forma habitual i estable. Aquest registre els ha de permetre, després d'un llarg calvari burocràtic agreujat ara pel col·lapse del sistema de cites d'estrangeria a les comissaries de la Policia Nacional, accedir a la residència reconeguda i, tard o d'hora, a la plena ciutadania, amb tots els drets civils i polítics que els pertocquen com a part integrant d'una societat que es pretén democràtica.

La denegació o obstaculització de l'empadronament de persones que no disposen d'un contracte de lloguer al seu nom o, encara menys, d'un domicili en propietat, inclou una casuística àmplia. Des d'aquells que viuen en habitacions rellogades a casa d'algú altre, fins a les moltíssimes -gairebé sempre- dones que conviuen al mateix habitatge on fan feines de cura a persones grans o amb dependències greus, passant per situacions diverses d'infrahabitatge, ocupació, barraquisme o sensellarisme.

Es tracta lògicament de sectors vulnerables de la nostra societat, però no només ni principalment, com a vegades s'ha volgut mostrar, de casos potencialment conflictius ni especialment demandants de recursos públics. De fet -insistim- moltes d'aquestes persones, més que requerir atenció social, l'aporten, fent unes tasques de cures absolutament imprescindibles i, en aquests moments, insubstituïbles. Fins i tot, però, en el cas de les persones que per la seva situació i trajectòria personal poden requerir suport de l'administració, l'obligació d'aquesta, començant pels ajuntaments, és buscar la forma de donar-los-el, no intentar evitar que s'estableixin al municipi.

Més enllà d'entendre que empadronar les persones que viuen a cada poble o ciutat de Catalunya és una obligació legal, i també cívica, cal que el món local faci una reflexió conjunta en la direcció d'igualar, a l'alça i no a la baixa, la garantia dels drets civils a tota la ciutadania. Alhora, cal transformar la por (tenyida de racisme i aporofòbia) a l'arribada de nous veïns i veïnes, per orgull en la capacitat d'aquesta societat, i de cada un dels seus municipis, per acollir i integrar. I si hi ha dificultats per donar resposta a determinats problemes, de manca d'habitatge o d'atenció a la infància i l'adolescència, per exemple, el què cal és buscar els recursos, les idees i el suport extern per fer-hi front, mai inhibir-se o fer joc al perjudici.

Els municipis, en definitiva, han d'exercir una de les seves funcions bàsiques i primeres, l'empadronament de tots els seus veïns i veïnes, conscients que el padró és la porta indispensable a drets socials bàsics i també, en molts casos, a la plena ciutadania. Alhora, cal que les persones que requereixen aquest empadronament tinguin clar que la llei els avala i que, si se'ls denega de forma injustificada, poden acudir a entitats i administracions que els faran costat; l'Oficina de Drets Civils i Polítics, per exemple.